

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Barns valg av litteratur

Children's choice of literature

Julie Mathilde Veivåg-Monsen

GBPEL412 Bacheloroppgave, vitenskapsteori og
forskningsmetode

Institutt for språk, litteratur, matematikk og tolking

Veileder: Torbjørg Afdal

Innleveringsdato: 3. juni 2019

Antall ord: 9861

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Sammendrag

Tittel: Barns valg av litteratur.

Bakgrunn for valg av tema: Jeg ønsker at barn skal lese mye, og at de skal finne glede i lesingen. Da bør de ha et ønske om å lese, og de bør velge bøkene selv. Jeg leste i desember 2018 en undersøkelse gjennomført i en barnehage om hvilke valg barn tar når de selv velger bøker. Dette synes jeg var interessant og ønsket å forske videre på dette med barn på småtrinnet.

Problemstilling: Hvilke bøker velger barn når de selv velger bøker, og hvordan kan jeg bruke denne kunnskapen til å åpne opp barns lesehorisont?

Hensikt: Hensikten med oppgaven er kunne få innsikt i hvilke valg eleven tar når den velger bøker, samt å hjelpe oss voksne til å bidra til at elever tar riktige valg for seg selv. Jeg tror dette kan hjelpe meg til å bli en bedre lærer når jeg kommer ut i arbeidslivet. Det vil bidra til at jeg kan legge til rette for god leseundervisning, som er viktig for barns språkutvikling.

Metode: Jeg har valgt intervju med barn i 3. klasse som metode.

Resultat: Barn velger oftest det de kjenner til fra før, og de liker bøker som de beskriver som gøy, morsomme og spennende. Undersøkelsen fortalte meg også at barn er positive til introduksjon av ny litteratur.

Konklusjon: Voksne er viktige litterære rollemodeller for barn. Lærere er for noen de eneste slike rollemodeller de har i livet sitt, da er det ekstra viktig at vi tar denne oppgaven på alvor.

Summary

Title: Children's choice of literature

Background: I want children to read a lot, and I want them to find joy in reading. For that to happen I think it is important that they choose their own literature. In December 2018 I read a study on children's own choices when choosing literature. The study was on children in kindergarden. I thought it was interesting, and wanted to study the same thing, but with children in school.

Topic question: What kind of books do children choose when they make their own decisions, and how can I use this information to widen children's literary horizon?

Purpose: The purpose of this study is to give some insight children's choices when they choose books, and also to help us adults to help children make the right literary choices for themselves. I think this will help me become a better teacher, when I start working. It will help me facilitate good reading lessons, which is important for children's language development.

Method: I have chosen interview with 3. Graders as a method.

Result: Children mostly choose books that they are familiar with, and they like books that they describe as fun and exciting. The study also showed that children are positive to being introduced to new literature.

Conclusion: Adults are very important literary role models for children. Teachers are to some the only literary role model a child has in its life, and therefore it is crucial that we take this task seriously.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	6
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	6
1.2 Problemstilling	7
1.3 Mål for bacheloroppgaven	7
2.0 Teori	8
2.1 Hva sier forskning om barns valg av litteratur?.....	8
2.1.1 Hvorfor velger barn det kjente?.....	8
2.2 Hva leser barn og hvem inspirerer dem til lesing?	9
2.3 Serielitteratur	10
2.3.1 Serielitteraturens kjennetegn	11
2.4 Presentasjon av litteratur i et klasserom	14
2.5 Fordeler med lesing.....	14
2.5.1 Fordeler med høytlesing.....	15
3.0 Metode	16
3.1 Informanter	16
3.2 Kvalitativ og kvantitativ metode	16
3.2.1 Kvalitativ metode vs. kvantitativ metode	16
3.2.2 Kvalitativ metode med kvantitative trekk.....	17
3.3 Forskning med barn som intervjuobjekter	18
3.4 Forberedelser til undersøkelsen	19
3.5 Intervjudelen	19
3.6 Mitt valg av barnelitteratur	20
3.7 Den praktiske gjennomføringen	20
4.0 Resultat	22
4.1 Hvilke bøker har elevene valgt?	22
4.2 Hvordan har elevene valgt?.....	26
4.3 Hva tror elevene de valgte bøkene handler om?	27
4.4 Bøker som ikke ble valgt	28
4.5 Ishavspirater	28
5.0 Drøfting	33
5.1 Hvilke bøker velger barn når de selv velger bøker	33
5.1.1 Hvorfor har de valgt som de gjør?	34
5.1.2 Hva tror elevene at bøkene de har valgt handler om?	35
5.1.3 Bøkene som ikke ble valgt	35
5.2 Ishavspirater	35
5.2.1 Hva handler <i>Ishavspirater</i> om?	36

5.3 Hvordan kan jeg bruke denne kunnskapen til å åpne opp barns lesehorisont?	36
5.3.1 Introduksjon av ny litteratur for elevene	37
5.3.2 Bøker i klasserommet	37
5.3.3 Arbeidsmetoder for lesing i klasserommet.....	37
5.3.4 Riktig bok til riktig elev, en faktor for mestringsfølelse	38
5.4 Serielitteraturens fordeler.....	38
6.0 Konklusjon	39
7.0 Litteraturliste	40
8.0 Vedlegg	42
Vedlegg 1. Informasjonsskriv til foresatte	42
Vedlegg 2. Liste over valgt barnelitteratur	43
Vedlegg 3. Bibliotekets merke for kategorien «spenning».....	44

Figurliste:

Figur 1. Tabell over hvilke typer bøker barn leser når de velger selv	10
Figur 2. Mine første faktabøker	12
Figur 3. Clue-serien.....	12
Figur 4. Leseløve	13
Figur 5. Små folk, STORE DRØMMER.....	13
Figur 6. Oppstilling av bøkene slik de ble presentert for elevene.	21
Figur 7. Stolpediagram som viser antall valg til hver bok	22
Figur 8. Tabell over elevenes valg fordelt på kategorier	27
Figur 9. Ishavspirater	29
Figur 10. Tabell som viser elevenes valg i forbindelse med Ishavspirater.....	29
Figur 11. Tabell som viser elevenes svar i forbindelse med Ishavspirater.....	30

1.0 Innledning

Jeg liker godt å lese, og det har jeg gjort så lenge jeg kan huske. Som barn var jeg medlem av flere bokklubber, og jeg ble alltid lest for på kveldene av mine foreldre som liten. Jeg tror at det har vært en viktig faktor for min leseglede. Barn kommer fra forskjellige hjem, med forskjellige utfordringer, og det er dessverre ikke alle barn som kommer fra litterære hjem og jevnlig blir lest for. Som lærer kan det hende at du er den eneste litteraturformidleren for enkelte barn, og det er en oppgave som bør tas på alvor. Derfor mener jeg at å introdusere elevene for ny og variert litteratur, gjerne via lesing og høytlesing i klasserommet er viktig. På den måten kan man som lærer bidra til å jevne ut disse forskjellene. Det er da viktig å velge barnelitteratur som fanger elevene, og det er ikke alltid like lett. Barn har, som oss voksne, forskjellige preferanser.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Hovedgrunnen til at jeg har valgt dette temaet er fordi jeg ønsker at barn skal lese mye, og at de da bør like å lese, og ikke lese «under tvang». Jeg mener derfor at det er en forutsetning at elevene velger lesestoffet sitt selv, og får et positivt forhold til lesing, ikke bare i skolesammenheng, men også på fritiden. I innledningen til *Inn i teksten - ut i livet*, står det at «Unge interesse er nært knyttet til formidling» (Dahl-Larsson, 2007, s. 9). Videre skrives det at deres erfaringer med litteraturformidling i skolen kan oppsummeres med at de såkalte lesehestene leser mye uansett. For å få med de andre bør litteraturen bli formidlet regelmessig av engasjerte formidlere. I slike miljøer leses det av alle.

I desember 2018 leste jeg en undersøkelse gjennomført av Åse Rostvåg, publisert i et kapittel i boken *Sammensatte tekster, Barns tekstpraksis*. (Rostvåg, 2010, s. 47). I kapitlet, som har tittelen «Hvilke valg tar barna når de selv velger bøker?» har Rostvåg gjennomført en undersøkelse blant barnehagebarn. Hun har presentert 22 bøker for barna, og basert på forsiden på bøkene skal de velge de bøkene de har mest lyst til å lese. Jeg fant undersøkelsen meget interessant, og bestemte meg for å forske videre på dette, men da med barn i skolealder, da dette er mer relevant for meg og min utdanning.

1.2 Problemstilling

Jeg har valgt å skrive om barns egne valg av barnelitteratur. Nærmere bestemt: Hvilke bøker velger barn når de selv velger bøker, og hvordan kan jeg bruke denne kunnskapen til å åpne opp barns lesehorisont?

1.3 Mål for bacheloroppgaven

Mitt mål for bacheloroppgaven er å bli en bedre lærer. Basert på egne erfaringer i praksis så trives jeg veldig godt på småtrinnet, og det er på småtrinnet jeg har et ønske om å få jobb etter endt utdanning. Lesing er viktig for barns språkutvikling, noe jeg skal komme nærmere inn på senere i oppgaven, og det er derfor viktig å finne barnelitteratur som fenger elevene, og hva som trigger leselysten deres. En slik undersøkelse gir meg en unik mulighet til å finne ut mer om elevenes preferanser innenfor barnelitteratur, og hva de baserer valgene sine på. Det er ikke bare det at jeg ønsker at barn skal lese mye, fordi jeg selv leser mye og jeg vil at de skal få kjenne på noe av den gleden jeg opplever når jeg leser. Det er fordi lesing henger så nært sammen med språkutviklingen. Barn lærer så utrolig mye om språket vårt ved å lese. Og da trenger de å lese mye, ofte og variert. Jeg håper at resultatene av undersøkelsen hjelper meg til å få til akkurat dette.

2.0 Teori

I dette kapitlet skal jeg vise til relevant teori til min oppgave. Man gjør seg ofte opp egne tanker i forkant av et slik prosjekt, og det har jeg også gjort. Basert på min egen erfaring, blant annet med egne barn, så ser jeg at barn ofte velger det som er trygt, noe de kjenner til fra før. Foreldre kan nok kjenne seg igjen i å måtte lese den samme boken eller fortelle den samme godnatthistorien hver kveld før leggetid. Og hvor mange ganger har ikke foreldre måtte se *Frost* sammen med barna sine, eller hørt sangen *La den gå* fra nevnte film dure i bakgrunnen?

2.1 Hva sier forskning om barns valg av litteratur?

I boken *Litterær forståelse* skriver Åsmund Hennig at barn sjelden selv velger det de leser, og at de voksne alltid er involvert (Hennig, 2017, s. 129). Det er jo vi som introduserer barna for litteratur, vi som bringer bøkene inn i huset og vi som finner utvalg til klasserommet.

Rostvåg poengterer i sin undersøkelse at det finnes svært lite forskning om barns egne valg av bøker (Rostvåg, 2010, s.47). Hennes undersøkelse viser, som hun hadde mistanke om på forhånd, at barn velger det de kjenner til fra før. Nærmere bestemt gjorde 68 % sine valg basert på at bøkene var kjent fra før (Rostvåg, 2010, s. 55). Som tidligere nevnt gjennomførte hun sin undersøkelse blant tre- og femåringer. Vil det bli et annet resultat nå når jeg skal forske på elever i 3. klasse, hvor aldersgruppen er åtte- og niåringer?

2.1.1 Hvorfor velger barn det kjente?

Det er interessant å se på resultatet fra Rostvåg sin undersøkelse om at barn velger det de kjenner fra før. Hvorfor er det sånn? I en artikkel skrevet av Elisabeth Duursmo og Jane Herbert, publisert på weforum.org skriver de at dette er et kjent fenomen. Barn elsker å lese de samme historiene på nytt og på nytt. Gjerne til det kjedsommelige for de voksne, men her må vi holde ut. Duursmo og Herbert mener at repetisjon av bøker er gunstig for barn. Selv om de kjenner historien fra før, lærer de noe nytt hver gang. Gjennom bildene, ordene og samhandlingen de får med de voksne under lesestunden. Etterhvert som barnet blir eldre blir de flinkere til avkoding, og når de har avkodet nok informasjon, er de klar til å gå videre. Det er to hovedprinsipper i utvikling av hukommelse; yngre barn krever lenger tid til å avkode ny informasjon enn eldre barn, i tillegg til at de glemmer fortene (Duursmo & Herbert, 2018). De

skriver videre at en ett-åring kan lære seg en sekvens med handlinger dobbelt så fort som en seks måneder gammel baby, og ett atten måneder gammelt barn kan huske en slik sekvens i to uker til forskjell til en to-åring som kan huske den i tre måneder.

Ved å repetere får barnet ytterligere hjelp til å forstå vanskelig informasjon grunnet at de får flere muligheter til å avkode. Barnet får mulighet til å fokusere på forskjellige elementer. Det er altså ikke bare det at de liker historien så godt, de er rett og slett ikke helt ferdig med å prosessere all den nye informasjonen, og vi som voksne bør la de ta den tiden de trenger. For å hjelpe de i denne prosessen kan vi skifte fokus under hver lesing, for eksempel ved å fokusere mest på bildene en gang, og lavfrekvente ord en annen gang. Som et tips til å bygge videre på et barns interesse foreslår Duursmo & Herbert å introdusere barnet for lignende bøker av samme forfatter, eller bøker som har samme tema. Det kan for eksempel være neste bok i en serie, eller om barnet er spesielt glad i en hundebok, kan man introdusere barnet for nye hundebøker. De anbefaler å tilby et godt variert utvalg bøker, gjerne bøker som gir mer innsikt i et emne barnet interesserer seg for, men som har en annen oppbygning og tekststruktur og gjerne et rikere vokabular enn det barnet har blitt kjent med fra før. På den måten hjelper vi barnet med å få utvidet forståelse for emnet, avkoding blir lettere, samt at språkkunnskapen utvides.

2.2 Hva leser barn og hvem inspirerer dem til lesing?

For at vi skal kunne hjelpe elever til å velge passende litteratur kan det være greit å vite litt om deres lesevaner og hva de liker å lese. På den måten har man et godt utgangspunkt når man skal plukke ut litteratur som elevene kan velge mellom. I Danmark ble det gjennomført en kvalitativ undersøkelse i 2017 ved navn *Børns lesevaner 2017: Overblik og indblik* (Tænketanken Fremtidens Biblioteker, 2018). I overkant av 8700 danske elever fra 3.-7. klasse deltok i undersøkelsen. Et av spørsmålene som ble stilt var hvilke typer bøker barn leser når de velger selv. Elevene hadde mulighet til å krysse av for flere alternativer. Jeg har her stilt de opp i synkende rekkefølge:

Kategori/sjanger	Svar i %
Humor, morsomme bøker	46
Serielitteratur	44
Fantasy/sci-fi	40
Faktabøker	38
Eventyr	38
Grøsser/spøkelsesbøker	31
Krim- og detektivbøker	29
Historier om barn og unges liv	29
Kjærlighetsbøker	21
Krigs- og spionbøker	18
Engelske bøker	16
Dikt	4

Figur 1. Tabell over hvilke typer bøker barn leser når de velger selv

Basert på graf i undersøkelsen *Børns lesevaner2017: Overblik og innblik*

En kort oppsummering av denne undersøkelsen viser at barn helst leser bøker som inneholder humor og er morsomme, serielitteratur og fantasy-/ sci-fi bøker. Dikt er den helt klare taperen i denne rangeringen, kun 4 % oppgir at de leser denne typen tekster når de velger selv på fritiden (Tænketanken Fremtidens Biblioteker, 2018).

Undersøkelsen viste også at de som var de viktigste inspirasjonskildene til det de leste på fritiden var venner (32 %), filmer de har sett (31 %) og mor (29 %). Lærere var nede på en 8. plass, kun 18 % hadde svart at en av stedene de fikk inspirasjon til hva de skal lese på fritiden kom fra en av lærerne.

2.3 Serielitteratur

Som vi ser av figur 1 kom serielitteratur på andre plass på listen over hvilke typer bøker barn leser når de velger selv, kun overgått av bøker som inneholder humor og som er morsomme. Dette mener jeg er en kategori som kan være vanskelig å definere, da det er veldig individuelt

hva som er god humor og hva man synes er morsomt. Det er ikke likt for alle. Humor og morsomme bøker kan inngå i mange forskjellige boktyper, blant annet i serielitteratur, fantasy, eventyr og krimbøker for å nevne noen. Jeg har derfor valgt å gå nærmere inn på hva serielitteratur er, fremfor hva som kjennetegner humor og morsomme bøker.

Serielitteratur er en stor del av bokmarkedet. I en samtale mellom Lina Undrum Mariussen og Einar Ibenholdt publisert på barnebokinstituttet.no, forteller Ibenholdt at i 2008 besto rundt 70 % av norske forlags utgivelser av serielitteratur i en eller annen form (Mariussen, 2013). Så hva kjennetegner serielitteratur?

2.3.1 Serielitteraturens kjennetegn

En bok er en bok. En ny bok som på en eller annen måte har tilhørighet til den første boken, kaller man for en oppfølger. Dersom denne boken igjen får en oppfølger har vi en trilogi. Skrives det en fjerde bok som hører til de tre første sier vi at de er en del av en serie (Anderson, 2013, s. 17). Det må altså være 4 bøker eller flere for at vi skal kalle det en serie. Alle bøkene i en serie har et felles element. Det kan være karakterer som går igjen eller for eksempel et tema. Serielitteratur er ikke bare skjønnlitteratur, men kan også være faktabøker, biografiserier. Det er ikke nødvendigvis slik at bøker som er en del av en serie har samme forfatter. Et eksempel på dette er *Leseløve-serien*. Bøkene sitt felleselement er at de er lettleste og de kommer i forskjellige nivåer (Cappelen Damm, u. å.) Denne serien har mange ulike forfattere. Et annet eksempel er *Grøss og gru-serien*, som er en grøsserserie for ungdom. Felleselementet for denne serien er grøssersjangeren, men også her har bøkene ulike forfattere. En faktaserie kan inneholde nye temaer for hver bok, det kan være alt fra dyr i havet, til kjente kunstnere. Det de har til felles er at de er utgitt av samme forlag og tilhører samme serie. Bøker i de forskjellige seriene har en forside som gjør det lett for leserne å kjenne igjen serien. Her er noen eksempler på dette:

Figur 2. Mine første faktabøker

(<https://bokelskere.no/bok/mine-foerste-faktaboeker-himmel-og-jord/131659/>)

Forsidens layout og overskrift, sammen med det illustrerte undrende barnet er denne faktabokseriens kjennetegn.

Figur 3. Clue-serien

(https://www.adlibris.com/no/kampanje/clue-serien?gclid=CjwKCAjw_MnmBRAoEiwAPRRWW9McENVPrC6GVehfgnCsKbBH0GK8cwiCvpenplXq3fssop8uATn37xoC9J8QAvD_BwE)

Bokens tittel og forfatter trykt på et slags gammelt arkivkort, sammen med det røde CLUE merket øverst i høyre hjørnet forteller oss at dette er en bok som er en del av en serie.

Figur 4. Leseløve

(<https://www.cappelendamm.no/cappelendamm/barneboker/article.action?contentId=141729>)

Her er det forskjell i både illustrasjonstype, titteltekstens utforming og tema, men det gule løvemerket nederst i høyre hjørnet gjør serien meget lett gjenkjennelig.

Figur 5. Små folk, STORE DRØMMER

(<https://www.gylendal.no/Barneboeker/3-6-aar/Serier-3-6-aar/Smaa-folk-STORE-DROEMMER>)

Den enkle, fargesterke forsiden, med bokens hovedperson barnlig illustrert, sammen med serietittelen helt øverst, er denne seriens kjennetegn på at disse bøkene tilhører samme serie.

Det å velge å lese neste bok i en serie er basert på et bevisst og gjennomtenkt valg (Watson, 2000, s. 1). Det at man blir kjent med hovedkarakteren(e), får et nært forhold til de og vil følge

deres reise videre, er med å påvirke dette valget. Man finner igjen elementer som kobler bøkene i serien sammen, slutten på bøkene er delvis åpen og peker mot nye bøker i serien, og samtidig er det ikke alltid så viktig hvilken rekkefølge man leser bøkene i.

2.4 Presentasjon av litteratur i et klasserom

Bøkers tilgjengelighet har helt klart en betydning for elevers lesing. Christian Bjerke og Ronny Johansen skriver at det er viktig at barn har bøker tilgjengelig som de lett kan bla i. Dette er en viktig faktor for å bli interessert i, og motivert for lesing (Bjerke & Johansen, 2017, s. 33). De nevner videre at dette kan gjøres på flere måter, blant annet ved å ha hyller, bokstativ, og/eller bokkasser i et hjørne i klasserommet. Bøkene bør byttes ut jevnlig, men de poengterer at bøker som elevene viser interesse for, bør være tilgjengelig over en lengre periode. Et annet moment er at nye bøker bør være godt synlige (2017, s. 34). Dette kan ha sammenheng med at noe som er ukjent, fort kan bli oversett nede i en bokkasse eller i en reol, hvor man bare ser bokryggen. Ved at de nye bøkene er godt synlig og i tilgjengelig høyde, kan det bli en slags invitasjon til barna til å selv utforske bøkene.

2.5 Fordeler med lesing

Jeg har tidligere nevnt at lesing er viktig for barns språkutvikling, og det skal jeg gå nærmere inn på her. I Læreplan i norsk står det at: «Utviklingen av leseferdigheter i norskfaget forutsetter at elevene leser ofte og mye(...)» (Utdanningsdirektoratet, 2013, s. 5). Lesetrening for barn er viktig og som Astrid Roe skriver: «Øvelse gjør definitivt mester» (Roe, 2014, s. 12). Her skriver hun også at forskning viser at elever som får systematisk leseopplæring også etter at de har knekt lesekoden, blir bedre lesere enn de som ikke får det. Traavik og Rosvold Alver skriver at ord- og begrepsforrådet blir stimulert av individuell lesing og lytting til litteratur, i tillegg til språkevnen generelt. Det gir også barna en innsikt i det skrevne språket som kan være med på å gjøre det lettere å lære å lese og skrive. En annen positiv effekt er at den skriftlige uttrykksevnen blir stimulert, både med tanke på innhold og form. De poengterer også at forskning viser at barn som ser ord på trykk mange ganger, lagrer disse ordene som minnespor i hjernen, og på den måten automatiseres skrivemåten for ordene. Det gjør at elevene kan bruke mer tid på å forstå innholdet i tekstene de leser, fremfor å avkode ordene (Traavik & Rosvold Alver, 2008, s. 42).

Astrid Roe skriver i boken sin *Lesedidaktikk, etter den første leseopplæringen* at høytlesing hjelper elevene til å forstå innhold og tekstopbygging. Elevene får også økt vokabular, i tillegg til kunnskap om syntaks og språklige virkemidler.

2.5.1 Fordeler med høytlesing

Alle kan kjenne seg igjen i å ha noe til felles, om det er det å snakke om resultatet i en fotballkamp, eller å spekulere i hvem som ender opp på Jertronen i *Game of Thrones*. Da er det ikke særlig hyggelig å være den som ikke aner hva de andre snakker om og derfor sitter stille på sidelinjen og ikke kan bidra i samtalen. Felles høytlesingsstund bidrar til et fellesskap hvor alle har en felles tekst som de kan samtale om. Dette støttes av Roe som skriver at når man samles i en høytlesingsstund bidrar det til en positivitet og et fellesskap i klasserommet (Roe, 2014, s. 133). Dette trekker også Elise Seip Tønnessen frem når hun skriver at høytlesingsstunden gir hele gruppen en felles leseopplevelse og et utgangspunkt for felles litteratursamtaler (Tønnessen, 2007, s. 49). Traavik trekker dette litt videre når hun skriver om høytlesing i klasserommet. Hun nevner samhold og fellesskap, men trekker i tillegg frem at samtaler og aktiviteter i forbindelse med teksten, kan hjelpe barna å oppnå sin proksimale utviklingszone (Traavik, 2013, s. 43). Det vil si at i en slik samtale bidrar elevene med innspill på de nivåene de er på, og ved å lytte til andres meninger og tanker vil dette støtte dem til mer forståelse på emnet. På den måten blir arbeid med høytlesingstekst også en form for tilpasset opplæring.

3.0 Metode

Når man skal arbeide med forskning kan man bruke forskjellige metoder for å få svar på de spørsmålene man har. I *Metode og Oppgaveskriving* blir sosiologen Vilhelm Aubert sin formulering av metode sitert: «En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme fram til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder» (Dalland, 2015, s. 111). Man velger den metoden som man tenker at vil gi deg best mulig svar på det du vil undersøke (Dalland, 2015, s. 111). Til å få svar på min problemstilling fant jeg det mest hensiktsmessig å bruke intervju som metode. Vi skiller mellom kvantitativt og kvalitativt intervju, men det kan være verdt å merke seg at disse to ikke er forskningsmessige motsetninger, den ene ikke utelukker den andre (Grenness, 2012, s. 139). Dette skal jeg komme nærmere inn på, da mitt intervju er en blanding av disse.

3.1 Informanter

Jeg visste ganske tidlig at jeg ønsket å gjennomføre undersøkelsen på småtrinnet, og tok kontakt med rektor og avdelingsleder på en skole på Vestlandet. Jeg forklarte hva undersøkelsen gikk ut på, og de satte meg i kontakt med kontaktlærer i en 3. klasse på den aktuelle skolen. Både ledelse og kontaktlærer var positiv til gjennomføring av undersøkelsen, og kontaktlærer mente at elevgruppen i den aktuelle klassen var godt egnet til en slik undersøkelse.

3.2 Kvalitativ og kvantitativ metode

3.2.1 Kvalitativ metode vs. kvantitativ metode

En av hovedforskjellene mellom kvalitativ og kvantitativ metode er graden av fleksibilitet (Bernard 2004, sitert i *Forskningsmetode for lærerutdanningene*, s. 17). De kvalitative metodene tillater mer spontanitet og improvisasjon mellom forskeren og informanten, og er den mer fleksible forskningsmetoden. I et kvantitativt intervju finnes det ikke rom for dette. Her får informanten ofte et spørreskjema, hvor spørsmålene har tilhørende svaralternativer. Svarene er på den måten låst, mens man i et kvalitativt intervju blir stilt åpne spørsmål og må svare med egne ord. Ofte må man se på hva formålet med undersøkelsen er. Ønsker man å

gå i dybden på noe kan det være hensiktsmessig å intervju to-tre stykker. Da har man mulighet til å respondere på det informantene svarer underveis, og man kan be informantene om å utdype på steder hvor det kan være nødvendig. Ved bruk av intervju på denne måten kan man avdekke ting man ikke hadde tenkt over på forhånd. Det gir mulighet for tilleggsinformasjon, som ikke ville vært mulig i en kvantitativ spørreundersøkelse. Dersom man ønsker å finne ut hvordan lærere arbeider med elever med stort læringspotensial, kan det være mer hensiktsmessig å få tak i rundt 100 informanter (lærere), og stille spørsmålet *Hvilke didaktiske metoder bruker du for å stimulere elevgruppen med stort læringspotensial?* med svaralternativer som «dybdelæring», «åpne oppgaver», «akselerering», stasjonsarbeid», m.fl.. I analysearbeidet teller man opp hvilke metoder som oftest er brukt. Datagrunnlaget er da basert på tall og ikke tekst som en kvalitativ undersøkelse vil gi deg (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 18).

3.2.2 Kvalitativ metode med kvantitative trekk

Jeg ønsket å holde meg tett opptil Rostvåg sin tilnærming; presentere barnelitteratur for barn og deretter gjennomføre intervju med dem. Jeg fikk tilgang til en 3. klasse på en skole på Vestlandet hvor jeg gjennomførte undersøkelsen. Metoden jeg har brukt er i hovedsak kvalitativ, men har noen kvantitative trekk.

Det er et kvalitativt, strukturert intervju, hvor jeg på forhånd har fastlagt både tema, spørsmål og rekkefølge på spørsmålene (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 79). Svarene i et slikt kvalitativt intervju er åpne til forskjell fra kvantitative intervjuer, hvor det foreligger svaralternativer. Jeg har relativt få informanter (18 stk) som er en indikator på kvalitativ metode. Intervjuet inneholder få spørsmål, og jeg bestemte meg på forhånd at jeg ikke skulle vike fra dette, ved å eventuelt stille informantene tilleggs- eller oppfølgingsspørsmål. Intervjuet er derfor veldig lite fleksibelt og gjør det til et kvantitativt intervju (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 79). Noe av grunnen til at intervjuet er lite fleksibelt er at jeg ønsket å forberede elevene og de foresatte på gjennomføringen av undersøkelsen. Jeg ga de derfor informasjon om nøyaktig hvilke spørsmål som skulle stilles, og kunne ikke vike fra dette.

Dokumentering av intervjuene foregikk kun ved hjelp av notater.

3.3 Forskning med barn som intervjuobjekter

For meg var det viktig at jeg fikk informasjon om *Hvordan barn selv velger litteratur* ved å stille spørsmål direkte til barna. Jeg kunne valgt å gå gjennom lærere, men da ville det blitt annenhåndsinformasjon, basert på læreres observasjoner av elevenes valg. I denne undersøkelsen fant jeg det mest hensiktsmessig å gå direkte til kilden, nemlig barna selv. Når man forsker med barn er det en del faktorer man må ta høyde for. Man må vite hvordan man skal samtale med barn, og hvordan man ikke bør samtale med barn (Eide & Winger, 2003, s. 18). Jeg mener her at jeg har en god forutsetning for hvordan man samtaler med barn, på bakgrunn av min pågående utdanning og de tilbakemeldinger jeg har fått fra både lærere på Høgskulen på Vestlandet og ikke minst fra praksislærere. Det faktum at informantene har blitt informert gjennom kontaktlærer og foresatte i forkant av intervjuet har gjort de godt forberedt på en samtale med meg. De har på forhånd fått vite nøyaktig hva som skal gjøres og hvilke spørsmål som skal stilles. Jeg vet at kontaktlærer har gjennomgått dette med elevene, men jeg vet ikke i hvilken stor grad de foresatte også har forberedt barna sine på dette. Jeg mener likevel at dersom informasjonen for enkelte kun har blitt formidlet via kontaktlærer i forkant, så er dette tilstrekkelig forberedelse av elevene. De vet hva de skal være med på og det skjer ikke noe overraskende i intervjusammenhengen. Dette var også grunnen til at jeg valgte å holde meg til de spørsmål som var avtalt på forhånd, og ikke be elevene utdype dersom det var mulighet for det.

Eide & Winger skriver at i barneintervju er det ofte hensiktsmessig at den voksne er med å undre og reflektere over spørsmålene sammen med barna og at vi understreker at det ikke er noe rett eller galt svar på de spørsmålene som blir stilt (2003, s. 32). Dette er nok oftest relevant ved åpne spørsmål, men det er absolutt en fordel at eleven ikke blir satt i en situasjon hvor man føler redsel for å svare feil. I min situasjon fortalte jeg i starten på intervjuet at jeg ønsket å vite hva elevene synes, hva som var deres mening, og poengterte at det ikke var noe som var mer riktig å velge enn andre. Jeg ønsket i hovedsak å intervju elevene hver for seg, men opplyste på forhånd til kontaktlærer at dersom det var noen elever som var ukomfortable med det, så kunne de komme i par. Det som er viktig å tenke på i en slik situasjon er at elevene kan påvirke hverandre, eller at en av partene dominerer (Kvernmo, 2005, s. 74). Da må man ta høyde for mulige feilkilder i det endelige materialet. Har begge elevene faktisk tatt sine

egne valg, eller har de blitt påvirket av den ene parten, eventuelt av hverandre? I mitt tilfelle ble ikke dette aktuelt å ta høyde for, da alle elevene ønsket å komme alene.

3.4 Forberedelser til undersøkelsen

Jeg tok kontakt med NSD (Norsk senter for forskningsdata) for hjelp til søknadsprosessen. I tiden fram mot undersøkelsen hadde jeg god dialog med klassens kontaktlærer via mail, og etter samtale med NSD kom det fram at det ikke var nødvendig med innhenting av personlig informasjon. I stedet for at foreldre/foresatte måtte registrere seg med navn for å gi samtykke, så fikk foreldre/foresatte et informasjonsskriv, hvor de ble informert om undersøkelsen (se vedlegg 1). Dersom de ikke ønsket at deres barn skulle delta i undersøkelsen kunne de ta kontakt med meg eller kontaktlærer. Jeg fant mal til dette informasjonsskrivet på HVL (Høgskulen på Vestlandet) sine nettsider. Selve undersøkelsen ble gjennomført kun av meg, og ved hjelp av notatskriving. Elevene ble informert av kontaktlærer om at det skulle komme en lærerstudent og stille de noen spørsmål, samt via skriv til foreldre. Elevene ble anonymisert i undersøkelsen. Dette gjorde jeg ved å hjelp av bokstavene G for gutt og J for jente, etterfulgt av nummer. Den første gutten fikk da benevnelsen G1 og den femte jenten fikk benevnelsen J5.

3.5 Intervjudelen

Spørsmålene jeg har brukt:

Undersøkelsen går ut på å presentere en og en elev for 20 barnebøker, og deretter stille de følgende spørsmål:

1. Hvilke av disse bøkene har du lyst til å lese eller bli lest høyt for? Velg to bøker.
2. Hvorfor valgte du disse to bøkene?
3. Hva tror du bøkene handler om basert på fremside og tittel på bøkene?

Jeg har så en siste bok som jeg til slutt viser til elevene, og stiller påfølgende spørsmål:

1. Synes du dette ser ut som en bok du kunne tenkt deg å lese eller bli lest høyt for?
2. Hvorfor det?
3. Hva tror du boken handler om, basert på fremside og tittel?

3.6 Mitt valg av barnelitteratur

Undersøkelsen til Rostvåg ble gjennomført i en barnehage, med treåringer og femåringer. Hun har gjort sine valg av barnelitteratur basert på kriterier som bøker med sterke farger på forsiden, bøker av lite format (ca. 15 cm x 16 cm), forsider med blikk som ser på leseren, utseende, farge, og blikk for å nevne noen. Jeg har valgt litt på samme måte. Jeg har prøvd å få med forskjellige størrelser på bøkene, varierte farger, men for meg var det viktigere at de forskjellige kategoriene av barnelitteratur var med. Som fagbøker for barn, fantasy, serielitteratur, tegneserielitteratur, klassikere, flerkulturell litteratur osv. Det mener jeg at jeg har fått til, selv om det ikke er jevnt fordelt mellom utvalget av bøker. Jeg har for eksempel kun valgt å ha med en klassiker; nemlig *Klatremus og de andre dyrene i Hakkebakkeskogen*, og serielitteraturen er muligens litt overrepresentert; halvparten av bøkene faller nemlig innunder denne kategorien. Men så er det jo sånn at bøker ofte faller innunder flere kategorier. *Amuletten-Steinvokteren* er både serielitteratur og tegneserielitteratur og *Villheks, Ildprøven* er også en del av en serie, samt at den er med å representere fantasysjangeren. Sånn sett kan man si at mitt hovedfokus var at det var et godt og variert utvalg for elevene i undersøkelsen. (Se vedlegg 2 for liste over valgt barnelitteratur).

3.7 Den praktiske gjennomføringen

Undersøkelsen ble gjennomført i løpet av to dager. For å sikre meg at alle elevene fikk den samme opplevelsen av bøkene, tok jeg bilde av oppstillingen av dem første dagen, og på den måten kunne jeg presentere de på samme måte på undersøkelsesdag to. Undersøkelsen ble gjennomført på samme tidspunkt begge dagene, direkte etter første friminutt.

Figur 6. Oppstilling av bøkene slik de ble presentert for elevene.

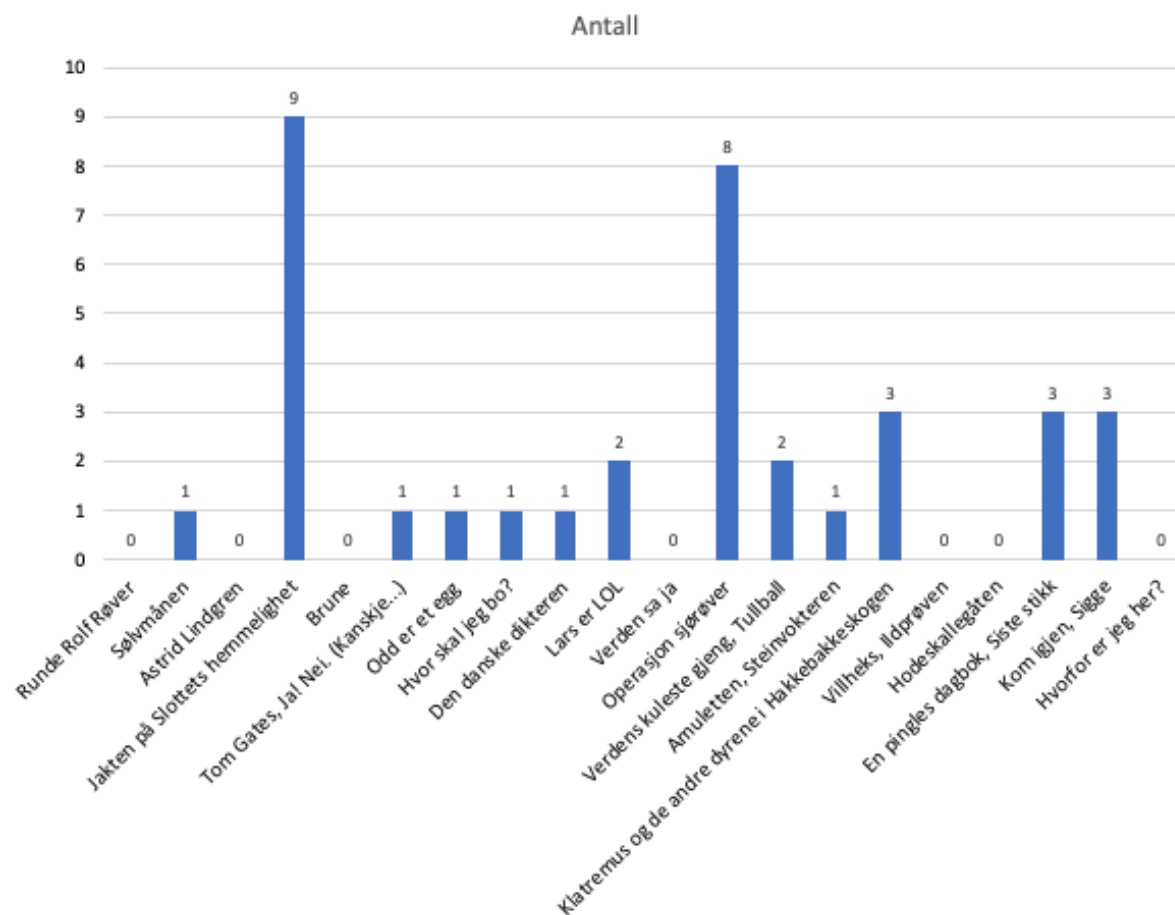
Hordaland, 06. februar 2019.

Elevene fikk beskjed om at vi ikke hadde det travelt og de kunne ta seg god tid til å se på bøkene før de gjorde valgene sine. Det var mulig for elevene å gå rundt bordet, da det stod midt i et rom med fri ferdsel rundt hele bordet.

4.0 Resultat

I dette kapittelet skal jeg presentere resultatene fra intervjuene. Jeg starter med å vise et stolpediagram som viser hvor mange ganger bøkene ble valgt, etterfulgt av utsagn fra elevene på hvorfor de valgte som de gjorde. Videre har jeg kategorisert svarene og dette blir presentert blant annet ved hjelp av tabell. Jeg har kort presentert hva elevene tror bøkene handler om, i tillegg til en liste over de bøkene som ikke ble valgt av noen informanter. Kapittelet avsluttes med funnene fra presentasjonen av *Ishavspirater*.

4.1 Hvilke bøker har elevene valgt?

Figur 7. Stolpediagram som viser antall valg til hver bok

Rekkefølgen på boktitlene i stolpediagrammet gjenspeiler rekkefølgen bøkene lå i når de ble presentert for elevene (se figur 6). Som vi ser fra stolpediagrammet så er det to bøker som

skiller seg sterkt ut; *Jakten på Slottets hemmelighet*, og *Operasjon sjørøver*. De er begge bøker i en del av serien *Detektivbyrå nr. 2*, skrevet av forfatter Jørn Lier Horst. Hovedpersonene er de samme i begge bøkene, men bøkene er av ulikt format, de har forskjellig størrelse og har ulik bruk av bilder og tekst. *Jakten på Slottets hemmelighet* ligger mer i bildeboksjangeren og *Operasjon Sjørøver* beveger seg mer mot barneromansjangeren. Målgruppen for begge bøkene er aldersgruppen 6-9 år (Gyldendal, 2018).

Jakten på Slottets hemmelighet, valgt av 9 elever

J1: «Spennende og jeg liker detektivbøker, også liker jeg disse bøkene for det tar lang tid å lese de. Det skjer så mye spennende og litt skumle ting. Har ikke lest akkurat denne før da».

J2: «Den ser veldig spennende ut og litt gøy og litt skummel».

G6: «Ser spennende ut. Ser litt gøy ut og».

G9: «Fordi den ser gøy ut».

G10: «Den har jeg hjemme så den vet jeg er gøy».

J5: «Har lest en sånn bok før og de var gøy. Og sett en film på kino».

J6: «Jeg har lest en bok om de to før. Så synes jeg den så spennende ut, både på bildet og på overskriften».

J7: «Fikk en sånn av grandtanten min. *Tordensky*, så ville jeg lese en til av de for jeg synes den var gøy».

J8: «Fordi den ser spennende og gøy ut».

Operasjon sjørøver, valgt av 8 elever:

G3: «Lest mange av de før, men ikke akkurat denne. Synes de er spennende».

G4: «Fordi jeg liker pirater, og når noen kriger. Jeg synes den kan være gøy».

J1: «Synes operasjoner er spennende, og detektiver og mysterier. Har ikke lest akkurat denne, men har lest den med sirkus og sommerøy og flere, og plast, eller nei, jeg vet ikke helt. Og *Operasjon Mørkemann*. Der har jeg sett filmen».

G6: «Ser litt gøy ut. Sjørøveren ser rar og morsom ut».

G7: «Siden de ser så gøy ut, også har vi de hjemme fra før av, men ikke akkurat denne».

G10: «Den ser gøy ut. Gøy med sjørøvere».

J6: «Jeg har jo sett en film som heter *Operasjon Mørkemann* og lest boken *Operasjon Sommerøya*. Så leste jeg overskriften og det er så spennende bøker. Hun jenten heter ihvertfall Tiril, men jeg husker ikke hva gutten heter, men det står inni for der er det liksom bilder og navn på alle som er med».

Klatremus og de andre dyrene i Hakkebakkeskogen, valgt av 3 elever:

G1: «Liker den fra før, men ikke lest boken, men spilt den i teater».

J3: «Jeg har helt lik hjemme hos farmor, og den er veldig gøy. Liker veldig godt når de forteller historier om det som skjer i Hakkebakkeskogen».

G8: «Fordi Klatremus og de er morsomme. Og hun med paraplyen. Ja, jeg synes Hakkebakkeskogen er veldig gøy».

En pingles dagbok, Siste stikk, valgt av 3 elever:

G2: «Søsteren min, NN, er 12 år hun har denne boken. Han er naken, og jeg har mørkegrønn genser og denne boken har samme farge».

G4: «Forsiden ser morsom ut, da tror jeg den er gøy, og ingenting mer».

G7: «For jeg har en helt lik, bare at den er rød. Den fikk jeg av morfaren min».

Kom igjen, Sigge, valgt av 3 elever:

G1: «Ser spennende ut og jeg liker dyr, de er ikke så tykke og det er dyr i de».

J3: «For jeg liker veldig godt hester og hesteridning og sånn».

J5: «For jeg liker hester».

Lars er LOL, valgt av 2 elever:

G2: leser ikke tittelen, sier at han velger Smiley boken. «Man kan ta bilde når det regner. Det er slemt å si det ordet». «Hvilket ord?» spør jeg. «LOL» svarer han. «Hva betyr det?» «Jeg vet ikke», svarer gutten.

J4: «Ser gøy ut. På grunn av smileyen og navnet. LOL».

Verdens kuleste gjeng, Tullball, valgt av 2 elever:

J4: «Ser spennende og gøy ut, også har jeg en annen av de fra før».

J7: «En sånn ga jeg i gave til noen og synes den så gøy ut, og ville lese den».

Sølvmånen, valgt av 1 elev:

G5: «Den ligner på en film jeg har sett, og hun jenten ligner på hun i filmen og den het Sølvmånen».

Tom Gates, Ja! Nei. (Kanskje...), valgt av 1 elev:

G5: «Synes den ser gøy ut, masse farger og skrift. Liker på en måte sånn tegneserier».

Odd er et egg, valgt av 1 elev:

G3: «Jeg vet at den er morsom, NN har lest den høyt for oss i klassen en gang».

Hvor skal jeg bo?, valgt av 1 elev:

G8: «For jeg har lyst til å finne ut hvordan hun skal finne sitt eget hus. Altså hvor hun skal bo. Et hjem».

Den danske dikteren, valgt av 1 elev:

J2: «Den ser morsom ut. Og litt rar ut, og hun har veldig langt hår og det er uvanlig».

Amuletten, Steinvokteren, valgt av 1 elev:

J8: «Den så litt lik ut (eleven henviser til sitt første valg av bok som var *Detektivbyrå nummer 2, Jakten på Slottets hemmelighet*), jeg liker bøker som er spennende, og det var det på denne forsiden».

4.2 Hvordan har elevene valgt?

Undersøkelsen har som tidligere nevnt blitt gjennomført av 18 tredjeklassinger, og de har foretatt to valg hver. Det vil si at til sammen har 36 valg blitt tatt. Jeg har sortert elevenes utvalg i tre kategorier:

Kategori 1: Kjennskap. Innunder her er de som har kjennskap til boken eller en annen bok i samme serie, samt de som har valgt på bakgrunn av assosiasjoner de får til noe de har kjennskap til fra før.

Kategori 2: Interesse. Innunder her er de som har tatt sine valg på bakgrunn av et tema som de har interesse av, for eksempel hester.

Kategori 3: Forside. Innunder her er de som har tatt valget på bakgrunn av at forsiden appellerer til dem på en slik måte at de tror boken er morsom, gøy eller spennende.

Resultat:

Kjennskap	20
Interesse	4
Forside	12
Totalt	36

Figur 8. Tabell over elevenes valg fordelt på kategorier

Fem av de åtte som valgte *Operasjon Sjørøver* sier at de valgte den på grunn av at de hadde kjennskap til serien fra før av. G10 nevner at han har valgt *Jakten på Slottets hemmelighet* fordi han har den hjemme, så han vet at den er gøy. Han nevner ikke at han kjenner til *Operasjon Sjørøver* når jeg spør hvorfor han valgte den boken. Da svarer han kort at «den ser gøy ut, gøy med sjørøvere». Jeg vurderer det slik at han derfor ikke har kjennskap til boken fra før, og han går derfor ikke innunder statistikken «kjenner bok fra før», men jeg har vurdert det slik at det var forsiden på boken som gjorde at han valgte den.

Det kan være interessant å merke seg at 5 av de 18 elevene valgte begge *Detektivbyrå nr. 2* bøkene, altså både *Jakten på Slottets hemmelighet* og *Operasjon Sjørøver*.

4.3 Hva tror elevene de valgte bøkene handler om?

Her har jeg kun tatt med svarene til de som har valgt på bakgrunn av interesse og forside, ikke de som har kjennskap til boken fra før.

Kom igjen, Sigge:

G1: «Handler om en hest, vet ikke hva som skjer i den».

Lars er LOL:

G2: «Den handler om sol og regn. Jeg liker sangen regn, regn gå din vei. Men denne er myk, og ikke den andre (Pingles dagbok). Jeg liker helst myke bøker».

Pingles dagbok, siste stikk:

G2: «Det er en dagbok vet jeg. Vet ikke hva den handler om».

G4: «At det er en mann som skal dusje, for varmt vann, og så er han redd for å dusje».

Sølvmånen:

G5: «En som leter etter reinsdyr på natten. Vet ikke mer».

Slike svar, med overkant av «jeg vet ikke», dominerer i disse svarene, jeg har derfor valgt å kun ta med ett par eksempler og ikke nevne alle.

4.4 Bøker som ikke ble valgt

Bøker som ikke ble valgt:

Runde Rolf Røver

Astrid Lindgren

Brune

Verden sa ja

Villheks, Ildprøven

Hodeskalllegåten

Hvorfor er jeg her?

4.5 Ishavspirater

Som den 21 boken valgte jeg *Ishavspirater* av Frida Nilsson. Det kom frem i løpet av intervjurunden at det kun var en av informantene som hadde kjennskap til denne boken fra før. Hun hadde blitt lest høyt for. Ellers var det ingen som hverken hadde sett boken før eller hørt noe om den.

Figur 9. Ishavspirater

Hver elev ble spurt om de ønsket å lese boken eller bli lest høyt for, og her er resultatene:

Ja	14
Nei	3
Vet ikke	1
Totalt	18

Figur 10. Tabell som viser elevenes valg i forbindelse med Ishavspirater

Som vi ser av tabellen, er det 14 elever som svarer at de ønsker å lese boken, 3 elever ønsker ikke å lese den og 1 svarer «jeg vet ikke».

Begrunnelse for å lese/ikke lese boken:

De som svarte «Jeg vet ikke»:

G1: «Jeg vet ikke».

De som svarte «Ja»:

De fleste elevenes svar var veldig korte og inneholdt ikke noe særlig mer enn, «den ser gøy ut» eller «den ser spennende ut. Jeg velger derfor å ikke gjengi alle disse svarene svar, men har tatt med de som skilte seg ut.

J3: «For jeg liker godt sjøen og båter og sånn, og se havet».

J7: «Stemoren min har lest den for meg når vi skulle på ferie i fjor. Den var koselig å lese for den var liksom litt trist. Den ser jo gøy ut, og at den handler om en jente, også heter den jo Ishavspirater».

J8: «Er ikke så glad i pirater, men jeg liker jo å høre på fortellinger, så ja, men jeg kan ikke så mye om pirater, ikke ishavspirater ihvertfall, så kanskje jeg kan lære mer?»

De som svarte «Nei»:

G5: «Synes ikke den ser så gøy ut».

J4: «For den ser ut som en bok som større barn leser. Den ser litt for skummel ut for meg».

J5: «Den ser ikke så spennende ut».

Av de som svarte ja er resultatene fordelt slik:

Vil lese selv	8
Vil bli lest høyt for	6
Totalt	14

Figur 11. Tabell som viser elevenes svar i forbindelse med Ishavspirater

Hva tror de den handler om:

1 av elevene hadde lest boken fra før, og valgte å lese denne igjen. Denne elevens svar om hva boken handler om er ikke tatt med.

De som svarte ja:

G2: «Tror den handler om pirater og en liten jente. Da kan hun bli drept for pirater har våpen og et skip som kan skyte kanoner».

G3: «Tror den handler om at hun jenten skal finne ishavspirater og kanskje blir hun fanget, jeg tror hun finner et smykke».

G4: «En jente som skal gå i et skip, og hun er kanskje litt spesiell, fordi hun sikkert er hovedpersonen. Hun har kanskje krefter; for det er noen flammer der, som jeg tror hun har laget med hendene sine».

J1: «Den gutten eller jenten og den amuletten. Kanskje noe dumt midt i boken, så løser de det på slutten. I begynnelsen får man vite hva den handler om. Kanskje noe med det fugleskipet».

J2: «Jeg tror den handler om en jente, som var i en vintertid, så mistet hun foreldrene, så gikk hun i skogen og fant en venn. Og den gutten hadde et telt, så var de der også bestemte de seg for å finne foreldrene og det klarte de tilslutt».

G6: «Kanskje om en jente som drar ut på havet. At hun må gå gjennom oppgaver, for det er noe med det skipet. Jeg vet ikke helt...»

J3: «At hun har foreldre som er redd for at hun skal falle i sjøen, men så reiser hun uten lov. Også faller hun uti, men kommer opp igjen. Så finner ikke foreldrene henne, og de lurte på om det gikk bra, men så fant de hun. Da blir de glad, og sa at de ble veldig redd når hun gikk. Hun jenten har et smykke som lyser, og da kan foreldrene se når hun har forsvunnet».

G7: «Tror den handler om at de skal ut på et eventyr også fant de en fugl frampå den båten, Også kjørte de mot et stup».

G8: «Om at hun er en viking eller noe sånn, for det ser litt sånn ut med de skipene og sånn. Kanskje hun skal ut og reise eller noe. Jeg vet ikke helt. Den ser bare veldig gøy ut».

G9: «At mammaen og pappaen er vekke, så må hun klare seg selv. Hun skal sikkert reise med det skipet».

G10: «Om at han gutten går i byen også ser han et skip. Så går han på det skipet, som er et sjørøverskip og gjemmer seg. Men så blir han tatt, også er den ferdig».

J6: «Handler om snille pirater som besøker en landsby, men de i landsbyen er redde for de. Og da er det mange som jakter på de. Hun jenten prøve å overbevise de andre i landsbyen om at piratene er snille. Eller så er hun en pirat».

J7: «Kanskje havet og det som lever i havet og kanskje ikke finnes, for jeg husker at stemoren min leste noe om en havfrue som skadet seg». (Denne eleven har lest boken før).

J8: «Kanskje om hun jenten er en ishavspirat, men hun har aldri sagt det til noen, så finner noen ut av det. Da må de finne ut om de har rett at hun er en pirat. Er det sånne skip de har»? (Peker på skipet på boken).

De som svarte nei:

G5: «At hun jenten leter etter noen, også tror jeg at det er mange dyr i den, men jeg liker ikke dyr, men jeg vil ikke lese den».

J4: «En gutt eller en jente som skal kjøre en båt. Mer vet jeg ikke».

J5: «Om en jente som går i en snøstorm».

De som svarte vet ikke:

G1: «Jeg tror det handler om politi, på grunn av det på siden (nederst på siden er den merket med en pistol og håndjern, dette er bibliotekets merke for inndeling i kategorien spenning, se vedlegg 3), men med det skipet, så tror jeg kanskje at det er vikinger det handler om, nå leste jeg og ser at den handler om ishavspirater. Pirater som tar skatter og sånn, vanlige ting».

Dette var de funnene jeg endte opp med etter to dager med intervjuer av 18 tredjeklassinger. I neste kapittel skal jeg drøfte rundt disse funnene.

5.0 Drøfting

I dette kapittelet skal jeg drøfte funnene fra undersøkelsen min. Problemstillingen min er som tidligere nevnt «Hvilke bøker velger barn når de selv velger bøker», med underproblemstillingen «Hvordan kan jeg bruke denne kunnskapen til å åpne opp barns lesehorisont». Jeg vil drøfte problemstillingene mine i lys av forskningen min, relevant teori presentert tidligere, samt egne erfaringer.

5.1 Hvilke bøker velger barn når de selv velger bøker

Etter at intervjuene var avsluttet begynte jeg å analysere funnene. Ved å se på svarene til hvorfor de valgte de bøkene som de gjorde, valgte jeg å sortere bakgrunnen for valgene i tre kategorier. Disse tre var «Kjennskap», «Forside» og «Interesse», som vist i figur 8. Her ser vi at hovedfaktoren for valgene til elevene var kjennskap til bøkene. Over halvparten av elevene valgte bøker som de kjente til fra før. Nærmere bestemt 55,55 % av elevene gjorde dette. Dersom vi ser på resultatet til Rostvåg, som jeg tidligere har nevnt, valgte 68 % av tre- og femåringene det kjente. Rostvåg har også presentert funnene fra når hun ser på treåringene for seg og femåringene for seg. De viser at 75 % av treåringene velger en bok de kjenner fra før, og 61 % av femåringene svarer det samme (Rostvåg, 2010, s. 55). Det kan altså se ut til at det er en nedgang etterhvert som barna blir eldre. Dette stemmer ganske godt overens med det Duursmo & Herbert skriver om hovedprinsippene i utvikling av hukommelse. Yngre barn trenger mer tid med kjent stoff før de har fått prosessert all informasjon. Basert på disse to undersøkelsene gjennomført av meg selv og av Rostvåg kan det peke i retning mot at jo eldre barn blir jo mindre velger de det kjente og beveger seg mot nye bøker med innhold som interesserer dem eller forsider som vekker nysgjerrigheten deres.

Boken *Odd er et egg* ble kun valgt av en elev, han fortalte at han valgte boken fordi han visste at den var morsom fordi han kjente boken fra før. En lærer hadde lest den høyt for klassen. Som nevnt 55 % av elevene valgte noe som var kjent for dem fra før, men kun én elev valgte akkurat denne boken. Forsiden har et litt enkelt barnlig uttrykk, og det som kan oppfattes som litt «kjedelige» farger, i hovedsak hvitt og grått. Dette er en stor motsetning til de to bøkene som ble valgt flest ganger, som var ganske så farge- og detaljrike. I og med at dette er en bok som alle elevene i undersøkelsen har kjennskap til, er det interessant at bare en elev velger

den. Dette kan ha noe med Duursmo og Herbert sin teori om at elevene må få ta den tiden de trenger til å prosessere boken. Barn utvikler seg i forskjellig tempo og enkelte trenger mer tid til å tolke og avkode bøker enn andre.

5.1.1 Hvorfor har de valgt som de gjør?

Svarene som går igjen er at de er gøy, morsomme og spennende. Jeg har tidligere nevnt at det ikke er sikkert at alle har den samme formeningen om hva som oppfyller disse kravene, men det jeg ser er at dette er de samme resultatene som fra den danske undersøkelsen gjennomført av Tænk tanken Fremtidens Biblioteker. Serielitteratur kom på andreplass over typen bøker elevene selv valgte i denne undersøkelsen, noe som også stemmer overens med resultatene i min undersøkelse. Her ble det foretatt 36 valg av bøker, og 27 av disse bøkene hører til i sjangeren serielitteratur. 20 ganger opplyste eleven om at valget ble tatt blant annet fordi boken så gøy eller morsom ut. Det blir ikke helt riktig å sammenligne disse to undersøkelsene på denne måten, fordi ingen av mine informanter har konkret nevnt at de har valgt bøkene på bakgrunn av at det er serielitteratur. Det gir uansett en pekepinn på hva elevene liker å lese totalt sett; nemlig serielitteratur og det de oppfatter som gøy, morsomme bøker, og dette gjenspeiles som nevnt i den danske undersøkelsen.

De klare vinnerne av denne undersøkelsen er *Jakten på Slottets hemmelighet*, og *Operasjon Sjørøver*, som begge er en del av serien *Detektivbyrå nr. 2*, men med nivåforskjeller. Jakten-bøkene har større format og er mer lettlest, mens Operasjon-bøkene beveger seg mot roman-formatet, og inneholder litt mer tekst. Det de har til felles er at handlingen i bøkene er noenlunde lik. Det har skjedd et mysterium og de skal ordne opp. At så mange liker denne typen bøker kan vise at barn som «nylig» har knekt lesekode liker bøker med gjentakende historier. En grunn til dette kan være at de slipper å bruke så mye energi på å forstå teksten. Dersom de har lest en av disse bøkene, gjenkjenner de fort rytmen i boken, og kan heller fokusere på leseleden. Dette kan vi som voksne også kjenne oss igjen i, vi liker ofte serier fordi vi vet noenlunde hvordan spenningen er lagt opp, vi slipper å tenke så mye når vi leser, men kan fokusere på spenningen i handlingen.

5.1.2 Hva tror elevene at bøkene de har valgt handler om?

Som nevnt i presentasjonen av resultatene har jeg kun spurt de elevene som valgte bøker på bakgrunn av interesse og forside, ikke de som hadde kjennskap til bøkene fra før. Dersom de hadde kjennskap til bøkene fra før så visste de jo også hva bøkene handlet om, derfor var det ikke hensiktsmessig å stille det spørsmålet til disse elevene. Grunnen til at jeg hadde med dette spørsmålet, var for å finne ut hva de egentlig ønsker å lese om. Dersom de velger en bok fordi de tror den handler om noe de ønsker å lese om, men så handler den om noe helt annet, ville de kanskje ikke valgt akkurat den boken. Basert på svarene deres ville jeg få mulighet til å finne ut hva slags bøker de liker, for så å bruke den informasjonen til å hjelpe med å finne ny litteratur som er rettet mer mot den enkelte elev. Dessverre fikk jeg ikke helt de resultatene jeg ønsket. De svarene jeg fikk var i hovedsak at de ikke visste hva den handlet om. Når jeg gikk tilbake og så på svarene deres på hvorfor de hadde valgt disse bøkene, kommer det frem at de synes de ser gøy, morsomme eller spennende ut. Dessverre får jeg ingen informasjon fra informantene om hva de synes boken bør inneholde for å oppfylle disse kriteriene. I etterkant kan jeg se at det var en svakhet i metoden jeg brukte, da jeg ikke hadde tillatt meg selv å stille oppfølgingsspørsmål.

5.1.3 Bøkene som ikke ble valgt

Det var i alt 7 av de 20 bøkene som ikke ble valgt av en eneste elev. I min undersøkelse har jeg ikke gått nærmere inn på hvorfor, og det var heller ikke fokus i denne undersøkelsen. Det jeg i etterkant ser kunne vært interessant, og som er fullt mulig å gjennomføre i et klasserom, er å la elevene velge bøker basert på forsiden, slik som i min undersøkelse, og deretter lese høyt en av bøkene som mange elever valgte, og en bok som få eller ingen valgte. Dette kan være med på å gi elevene en aha-opplevelse, slik at de ikke nødvendigvis dømmer en bok etter utseende ved en annen anledning.

5.2 Ishavspirater

Jeg har tidligere nevnt at det kun var 1 av de 18 elevene som deltok i undersøkelsen som hadde kjennskap til denne boken fra før. Det var en stor fordel for meg, da det forteller meg litt om elevenes holdning til å bli presentert for ny litteratur. Jeg fant det meget interessant at over $\frac{3}{4}$ av elevgruppen var positiv og ønsket å lese denne boken som de ikke hadde kjennskap

til. Særlig når resultatet viser at over halvparten velger det de kjenner fra før. Det kan så klart diskuteres om elevene følte at det riktige svaret på mitt spørsmål i en slik situasjon er «ja, den boken kunne jeg tenkt meg og lese», fordi det kanskje er det de tror jeg forventer at de skal svare. Om boken hadde blitt valgt like mange ganger dersom den hadde vært en av de 20 bøkene de fritt kunne velge mellom er vel heller tvilsomt, men jeg tolker det slik at elever er positiv til introduksjon av ny litteratur. Disse kjente bøkene som de velger på nytt og på nytt har en gang vært ukjente for de. På ett eller annet tidspunkt har all litteratur vært «ny» litteratur.

Når jeg ser på de 14 som ønsket å lese denne boken, var det 6 av de som ville bli lest høyt for, (figur 11). Hadde de ikke hatt valget om å bli lest høyt for hadde de kanskje ikke vært like positiv til denne nye boken. Derfor er det viktig å tenke på at den rollen vi voksne har som litteraturformidlere, ikke bare betyr at vi skal å finne passende litteratur for dem, men vi bør også lese høyt for dem. Vi må ikke begrense valgene deres ved at de må lese bøkene selv.

5.2.1 Hva handler *Ishavspirater* om?

Det som går igjen i flesteparten av svarene er beskrivelser av dramatiske og spennende hendelser, eksempelvis:

«Hun kan bli drept for pirater har våpen og et skip som kan skyte kanoner».

«Tror den handler om at hun jenten skal finne ishavspirater og kanskje blir hun fanget,...»

Flere nevner også at jenten har kommet vekk fra foreldrene sine og at boken handler om hvordan de finner tilbake til hverandre. Dette, samt ovennevnte uttalelser, bekrefter for meg det som elevene har opplyst om tidligere; at de liker bøker som er spennende.

5.3 Hvordan kan jeg bruke denne kunnskapen til å åpne opp barns lesehorisont?

Hovedfunnet i denne undersøkelsen er at barn velger det de kjenner fra før, og at den typen bøker de liker å lese er serielitteratur, og gøy, morsomme bøker. Samtidig er de positive til å bli introdusert for ny litteratur. Utfordringen er å finne ut hva den enkelte elev faktisk synes er gøy og morsomt. En måte man kan gjøre dette på er som tidligere nevnt å spørre elevene

hva de tror en valgt bok handler om. Kommer det da frem at de tror den handler om et mysterium eller sport, fordi det er de tingene eleven synes er gøy og morsomt, kan jeg som lærer finne bøker til eleven som oppfyller kriteriene. *Jakten på Slottets hemmelighet* og *Operasjon sjørøver* er som nevnt skrevet av Jørn Lier Horst. Han har også en serie i samme sjanger som er beregnet på litt eldre barn. Etterhvert som elevene utvikler språkkompetansen sin vil det være naturlig å introdusere denne serien for dem. En bok fra denne serien, *Hodeskallegåten*, var forøvrig med blant utvalget til elevene, men det var ingen som valgte den boken.

5.3.1 Introduksjon av ny litteratur for elevene

Undersøkelsen til Tænk tanken Fremtidens Biblioteker, viste at det var venner som stod høyest oppe på listen over hvem som inspirerer de til hva de skal lese på fritiden. Da mener jeg det kan være et godt tiltak å la elevene få introdusere bøker for hverandre. Dette er noe jeg vil gjennomføre når jeg begynner å arbeide i skolen. Jeg vil la elevene få sitte i fortellerstol og snakke om en bok de har lest, for å øke interessen hos medelevene.

5.3.2 Bøker i klasserommet

Det at bøkene er godt synlig og lett tilgjengelig for elevene i klasserommet er også en viktig faktor. Jeg tror det er viktig å ha bøkene i elevens høyde, og jeg ville nok ikke valgt å ha bøkene i klasserommet i en bokkasse slik som Bjerke og Johansen anbefaler. Bøkene bør være godt synlig og vekke interesse hele tiden, da mener jeg det er bedre å ha de plassert i bokhyller eller utstilt på et bord. Barn har behov for å få eierskap til skolens og bibliotekets bøker, da kan man forhindre revne og ødelagte bøker. Ved bruk av bokkasser kan det være fort gjort å slenge bøkene oppi etter endt lesestund, jeg mener det er bedre å ha for vane å sette den tilbake i en bokhylle.

5.3.3 Arbeidsmetoder for lesing i klasserommet

Jeg har nevnt høytlesing opptil flere ganger tidligere, og jeg gjør det igjen. Det finnes utallige mange arbeidsmetoder for leing i klasserommet, men jeg har i denne oppgaven valgt å fokusere på høytlesing. Grunnen er at høytlesing byr på så mange goder for barn. Det er en av de viktigste arenaene for arbeid med språkforståelse, utvikling av språket, økning av

ordforråd, betydningen av ord, og ikke minst gir det felles leseglede. Det er en inkluderende aktivitet, og jeg mener at høytlesing for barn ikke har et alderstak.

5.3.4 Riktig bok til riktig elev, en faktor for mestringsfølelse

Selv om en elev får mulighet til å velge litteratur selv, betyr ikke det nødvendigvis at eleven har tatt et godt valg. Min erfaring er at mange uttrykker at de ikke liker lesing, fordi at de ikke mestrer å lese. Bruker de for lang tid på å avkode ordene kan de miste en god del av hendelsesforløpet, og sitte igjen med at de ikke aner hva de har lest. Lesestrategier må læres. Derfor er det viktig at vi hjelper de til å velge bøker som er tilpasset deres nivå. For barn som leser sakte eller har dårlig språkforståelse kan høytlesing være en god metode for å øke leseinteressen og arbeide med språk- og ordforståelse. Med dagens teknologi finnes det mange bøker digitalt som leser opp teksten for elevene, da kan svake lesere lese en bok de har lyst til å lese, samtidig som de forstår hele teksten. Det å kunne si at du har lest en hel bok, og faktisk har forstått hva du har lest kan gi en god følelse, og man kjenner på mestring. Det i seg selv kan være motiverende nok til å ønske å lese mer. Det finnes en helt skjult verden i disse bøkene, som de som ikke leser går glipp av.

5.4 Serielitteraturens fordeler

Av de 13 bøkene som elevene har valgt seg imellom, er syv av disse en del av kategorien serielitteratur. Og det er en god ting. Dersom målet er å få elevene til å lese mye, er det en god strategi å introdusere barna for en bokserie. Liker de boken, har de med stor sannsynlighet lyst til å lese flere bøker fra samme serie. Da får man et forhold til karakteren eller eventuelt karakterene i serien og det kan være spennende å følge deres reise. Det i seg selv kan være nok til å lokke leserne tilbake og videre i bokserien, ikke nødvendigvis at neste bok skal handle om for eksempel sjørøvere som i *Operasjon Sjørøver*. Man kan være like eller mer interessert i hvordan det går med Tiril, Oliver og Åtto, som da er hovedpersonene i denne bokserien, enn selve mysteriet eller temaet i de aktuelle bøkene.

6.0 Konklusjon

Barn velger i stor grad det de kjenner til fra før, men ved bruk av min undersøkelse sammenlignet med Rostvåg sin undersøkelse, ser vi også at disse tallene går nedover etterhvert som barna blir eldre. Da er det forsider som appellerer til barna i form av at de inneholder noe «gøy» og «spennende». Jeg ønsker å motbevise mine fremtidige elever ved å lese bøker med kjedelig forside, men som kanskje har et fantastisk innhold.

Bøker som inngår i en serie har vist seg å være populær i denne undersøkelsen, og en positiv effekt av serielitteratur er at den bidrar til mer lesing. Barn kjenner igjen bøkens oppbygging, blir kjent med hovedkarakteren(e) og ønsker å lese flere bøker i samme serie.

Jeg har nevnt den positive effekten lesing, og høytlesing, har på barns språkutvikling, og jeg mener at all lesing er god lesing. Som lærer bør man ha masse variert lesestoff lett tilgjengelig for elevene i klasserommet. Det viktigste er at barn leser, og at vi som voksne er flinke til å hjelpe å vekke, og holde i live, den lesegleden.

Elevene i denne undersøkelsen viste også at de var positive til introduksjon av ny litteratur, og da må vi som voksne være vårt ansvar bevisst. Vi har en utrolig viktig rolle når vi introduserer barn for nye bøker. Vi som lærere er rollemodeller med et litterært ansvar, og jeg mener vi da har ansvar for å introdusere de for:

- Ny litteratur flere ganger i uken
- Nye bøker som nylig er utgitt
- Norsk klassisk barnelitteratur som Vestly, Egner osv
- Få tips i bokhandlere og på bibliotek for å finne passende litteratur, de er eksperter på hva som passer aldersgruppen, kjønn og sjanger.

Vi bør også ha fokus på høytlesing i klasserommet og hjelpe barn til å finne litteratur som passer for dem. På den måten kan vi bygge opp barnas leseglede og ikke minst mestringsfølelsen det gir å kunne trå inn i en ny verden og lese en hel bok på egenhånd!

7.0 Litteraturliste

- Anderson, N. A. (2013). *Elementary Children's Literature. Infancy Through Age 13*. (4. utg.). New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Bjerke, C. & Johansen, R. (2017). *Begynneropplæring i norskfaget*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Cappelen Damm. (u.å.). Leseløver - lettleste bøker for barn. Hentet 09. mai 2019 fra: https://www.cappelendamm.no/cappelendamm/barneboker/article.action?content_d=141729
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Dahll-Larssøn, H. (2007). *Inn i teksten – ut i livet. Nøkler til leseglede og litterær kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2015). *Metode og Oppgaveskriving* (5. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Duursmo, E. & Herbert, J. (2018, 06. november). There`s a very good reason why children like to read the same story over and over again. Hentet fra <https://www.weforum.org/agenda/2018/11/there-s-a-reason-your-child-wants-to-read-the-same-book-over-and-over-again>
- Eide, B. J. & Winger, N. (2003). *Fra barns synsvinkel. Intervju med barn -metodiske og etiske refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Grenness, T. (2012) *Hvordan kan du vite om noe er sant? Veiviser i forsknings- og utredningsarbeid for studenter*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Gyldendal. (2018). Detektivbyrå nr. 2. Hentet 13. april 2019 fra: <https://www.gyldendal.no/Barneboeker/6-9-aar/Serier-6-9-aar/Detektivbyraa-nr.-2>
- Hennig, Å. (2017). *Litterær forståelse. Innføring i litteraturdidaktikk* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Mariussen, L. U. (2013, 27. september). Klar for de store formatene. Hentet fra <http://utstillinger.barnebokinstituttet.no/serielitteratur-klar-for-de-store-formatene/>
- Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Rostvåg, Å. (2010). Hvilke valg tar barna når de selv velger bøker? I E. S. Tønnessen (Red.), *Sammensatte tekster. Barns tekstpraksis* (s. 46-61). Oslo: Universitetsforlaget AS.

- Traavik, H. (2013). Den tidlige skrive- og leseutviklinga. I B. K. Jansson (Red.), *Norsk boka 1. Norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7* (s. 39-53). Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Traavik, H. & Rosvold Alver, V. (2008). *Skrive- og lesestart. Skriftspråksutvikling i småskolealderen*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Tænketanken Fremtidens Biblioteker. (2018, februar). *Børns lesevaner 2017: Overblik og indblik*. Hentet fra <http://laeremiddel.dk/wp-content/uploads/2018/02/B%C3%B8rns-l%C3%A6sevaner-2017.-Overblik-og-indblik..pdf>
- Tønnessen, E. S. (2007). Bøker for hver enkelt og for fellesskapet. Loggskrivning og høytlesing. I H. Dahll-Larssøn (Red.), *Inn i teksten – ut i livet. Nøkler til leseglede og litterær kompetanse* (s. 37-59). Bergen: Fagbokforlaget.
- Utdanningsdirektoratet (u.å.). Lesing. Hentet 14. april 2019 fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/lesing/>
- Utdanningsdirektoratet (2013). *Læreplan i norsk (NOR1-05)*. Hentet fra: <http://data.udir.no/kl06/NOR1-05.pdf>
- Watson, V. (2000). *Reading Series Fiction: From Arthur Ransome to Gene Kemp*. London: Routledge.

8.0 Vedlegg

Vedlegg 1. Informasjonsskriv til foresatte

Høgskulen på Vestlandet
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett (FLKI)

Informasjon om at lærerstudenter ved Høgskulen på Vestlandet gjennomfører en undersøkelse som del av arbeidet med bacheloroppgaven

Jeg er lærerstudent ved Høgskulen på Vestlandet og skal nå arbeide med den obligatoriske bacheloroppgaven som er en del av grunnskolelærerutdanningen. Jeg skal skrive innenfor emnet norsk, nærmere bestemt barnelitteratur. I undersøkelsen skal jeg se på barns valg av barnelitteratur, hvilke faktorer som spiller inn, og hva som vekker deres leselyst, samt hvordan jeg som lærer kan vekke og holde leselysten vedlike.

Skolen som ditt barn går på har gitt samtykke til at jeg kan utføre en undersøkelse der. Undersøkelsen er planlagt gjennomført i løpet av uke 6-8 i 2019.

Jeg planlegger å presentere 20 forskjellige barnebøker for elevene på 3. trinn, og stille de følgende spørsmål:

1. Hvilke to bøker av disse 20 kunne du tenkt deg å lese eller bli lest høyt for?
2. Hvorfor valgte du de to bøkene?
3. Og hva tror du bøkene handler om, ved å se på fremsiden?

Deretter vil jeg vise frem en siste bok, hvor jeg stiller de samme spørsmålene.

Det vil ikke bli innhentet opplysninger som kan knyttes til enkeltpersoner/elever. Skulle det likevel fremkomme opplysninger (ved at elev gir til kjenne egen eller andres identitet), vil disse opplysningene fjernes/slettes umiddelbart og ikke inngå i datamaterialet. Det blir ikke registrert hvilke elever som har deltatt i undersøkelsen.

Da det ikke skal innhentes personopplysninger kreves det ikke formelt samtykke fra foreldre i forbindelse med elevens deltakelse. Deltakelse er selvfølgelig likevel frivillig, både for elev og foreldre, og du kan reservere deg mot at ditt barn deltar i undersøkelsen ved å kontakte ditt barns kontaktlærer på forhånd.

Dersom du har spørsmål, kan du ringe meg på 92240033 eller sende mail til meg på juliemathilde@hotmail.com. Du kan også kontakte min veileder Torbjørg Afdal (HVL) Avdeling for lærerutdanning på telefonnummer 55585577/95167246 eller mail torbjorg.afdal@hvl.no

Med vennlig hilsen

Julie M. Veivåg-Monsen

Student ved HVL

Vedlegg 2. Liste over valgt barnelitteratur

Liste over valgt barnelitteratur:

- Aisato, L. (2010). *Odd er et egg*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Akerlie, I. (2016). *Lars er LOL*. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Bjorvand, A. M. (2015). *Astrid Lindgren*. Oslo: Cappelen Damm.
- Dahle Nyhus, K. L. (2018). *Verden sa ja*. Oslo: Cappelen Damm.
- Egner, T. (1997). *Klatremus og de andre dyrene i Hakkebakkeskogen*. Oslo: Cappelen Damm.
- Hallberg, L. (2008). *Kom igjen, Sigge* (2.utg.). Stockholm: Bonnier Carlsen Bokförlag.
- Horndal, S. (2015). *Sølvmånen*. Karasjok: ForfatternesForlag.
- Kaaberbøl, L. (2012). *Villheks, Ildprøven*. København: Anders Walter og Forlaget Alvilda.
- Kibuishi, K. (2015). *Amuletten, Steinvokteren*. Oslo: Fontini Forlag AS.
- Kinney, J. (2012). *En pingles dagbok, Siste stikk* (2.utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Kove, T. (2007). *Den danske dikteren*. Oslo: Cappelen Damm.
- Lier Horst, J. (2018). *Jakten på slottets hemmelighet. Detektivbyrå nr. 2*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Lier Horst, J. (2017). *Operasjon Sjørøver. Detektivbyrå nr. 2*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Lier Horst, J. (2015). *Hodeskallegåten*. Oslo: Kagge Forlag AS.
- Lunde, M. (2017). *Verdens kuleste gjeng, Tullball*. Oslo: Kagge Forlag AS.
- McCarney, R. (2017). *Hvor skal jeg bo?* Oslo: Gyldendal Forlag AS.
- Nilsson, F. (2017). *Ishavspirater*. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Pichon, L. (2017). *Tom Gates. Ja!, Nei. (Kanskje...)*. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Weltzien, K. (2012). *Runde Rolf Røver i fyr og flamme*. Bergen: Mangschou AS.
- Ørbeck-Nilssen, C. (2014). *Hvorfor er jeg her?* Kolbotn: Magikon Forlag.
- Øvreås, H. (2014). *Brune*. Oslo: Gyldendal Forlag AS.

Vedlegg 3. Bibliotekets merke for kategorien «spenning»

